

Нацыянальная акадэмія навук Беларусі падвяла вынікі выбараў новых правадзейных членаў (акадэмікаў) і членаў-карэспандэнтаў. На 13 вакансій акадэмікаў было 29 кандыдатаў, а на 31 вакансію членаў-карэспандэнтаў — 104 прэтэндэнты. Усім ім прыйшлося прайсці шматступенчатую сістэму адбору, у тым ліку выбары ў аддзяленнях навук. Самы вялікі конкурс быў адначаны сярод кандыдатаў на званне акадэміка па спецыяльнасці «Матэрыялазнаўства» (дзевяць чалавек на месца). Сярод кандыдатаў на званне члена-карэспандэнта найбольш прэтэндэнтаў было па спецыяльнасці «Машынабудаванне» (дзесяць чалавек на месца). У выніку тайнага галасавання былі абраны 5 правадзейных членаў (акадэмікаў) і 22 члены-карэспандэнты. Выбары акадэмікаў і членаў-карэспандэнтаў НАН Беларусі праводзяцца адзін раз на 2,5—3 гады ў межах існуючых вакансій па спецыяльнасцях, якія зацвярджаюцца Прэзідыумам Нацыянальнай акадэміі навук. Акадэмікі і члены-карэспандэнты выбіраюцца Агульным сходам Акадэміі навук тайным галасаваннем.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@vziazda.by

Ніна Антонаўна і Міхаіл Міхайлавіч ГУСАКІ не адзіныя жыхары Прылуччыны, акрамя іх тут яшчэ ёсць два чалавекі. А некалі была немалая вёска. Ды ўсё яе маладое пакаленне з'ехаў у горад.

— Заходзьце, заходзьце — гуканоць з глыбіні хаты гаспадары, насустрач яны не выходзяць, бо ў абайх хворыя ногі. Вайна нагадвае аб сабе.

Абое былі ў тую пару дзецімі, але пацярпелі ад вайны. У Ніны забілі бацькоў і бабুলю. Фактычна на яе вачах. Жылі яны на хутары. І ўвесь час баяліся. Ці то ліхія людзі з лесу наляцяць, ці немцы наедучь — чакай яды. Вось аднойчы немцы рабілі аблаву, шукалі партызанаў. Нініны маці з бабুলі прыгатавалі масла, як, яшчэ сяго-таго, думалі адкупіцца, як раней бывала. Але і фашысты розныя трапляліся. Той, што да іх зайшоў, глянуў на кош з правізіны, тычнуў пальцам, маюлю, для партызанаў прыгатавалі. І першай застрэліў старэйшую гаспадыню, маладая стала ўцякаць, але куля дагнала. Тады ж забілі і бацьку, засталася 11-гадовая Ніна сіратой.

А Міша наогул стаў ахвярай боерпрацы ў сваёй цікаўнасці пасля вызвалення. Падлетак пасвіў кароў, ды знайшоў на балодзе снарад ад «Кацюшы», які не разарваўся. І набраў у кішэню тэрміту з таго злэшчаснага снарада, небяспечнае рэчыва загарэлася. Адным словам, хлопчык атрымаў цяжкую апёкі. Доктар у Пружанках сказаў тады, што калі б не яго моцны дзіцячы арганізм, не вытрымаў бы. Лічыўся доўга, перанёс шмат перасадак скуры. Медсястра яму потым расказвала, што пасля адной з аперацый тэмпература была 41,8.

— Дзве кроскі на градусніку адзялялі мяне ад таго свету, — кажа Міхаіл

Міхайлавіч. — Неяк выкачаўся, але ж не толькі скура, косці пацярпелі, таму нага назаўсёды засталася хворай. А ў 2000-м тромб утварыўся ў сэрцы. І ўжо везлі мяне на «хуткай», як цяпер разумею, без асаблівай надзеі. Потым мне наша фельчарка расказвала, што ў такіх выпадках, як мой, адзін з сотні выжывае. Але, дзякуй Богу, абышлося. А тут, лічы, нядаўна, у 2012-м, апендыцыт здарыўся. У бальніцу прывезлі, а доктар мне гаворыць: «Не ведаю, што рабіць. Наркоз вам супрацьпаказаны, не вытрымае сэрца. Самі вырашайце». Я адказваю: «Не перажывайце, доктар, што будзе. У крайнім выпадку — лёгкая смерць». І як бацьчы, зноў абышлося.

— Такім чынам, тры разы ўжо амаль што з Богам сустракаліся, а ён вас назад да жонкі адпраўляе, — уступае ў размову старшыня сельскага Савета Сяргей Лапука.

— Ну вядома, да маёй Ніначкі. Як жа я без яе? — з любоўю паглядае галава сямейства на сваю палавіну.

Потым яны злёгка перабіваючы адзін аднаго, весела ўспамінаюць, як пачалі дружыць, сустрэкацца, вырашылі злучыць свае лёсы. Знаёміцца не трэба было, дагавараліся ў адной вёсцы. І хоць Ніна была на два гады старэйшая, але, калі запала ў душу хлопцу, ён усё ж дабіўся яе сімпатыі. А потым селі на веласіпед, паехалі ў Гарадзечна ў сельсавет, распісаліся. Вось і ўсё вяселле. І ўжо 62 гады — душа ў душу.

Жылі, як усе ў тую пару, працавалі ў калгасе. Ніна Антонаўна і птушку даглядалі, і цялят, і даяркай была, і брыгадзірам. Цяпер успамінае тое брыгадзірства не вельмі добра, гаворыць, што з людзьмі працаваць заўсёды цяжэй, чым, напрыклад, кароў даць альбо на зямлі што вырошчваць. Згадвала,

як заяву пісала на звальненне, а старшыня не адпуская, бо не было кім замяніць. Але заўсёды і ва ўсім яе Міша падтрымліваў.

З мучам яны выгадавалі дваіх дзяцей, і ўжо маюць восем праўнукаў. «Чатыры праўнукі і чатыры праўнучкі», — удакладніў Міхаіл Міхайлавіч. Дачка і сын жывуць у Брэсце. Прывязджаюць не толькі на выхадныя, але і сярод тыдня. Бацькам не трэба ні ваду ў хату насіць, ні дровы. Усё гэта робяць дзеці з запасам на некалькі дзён. У выхадныя дачка мые, прыбірае ў хаце, гатуе ежу, каб потым можна было разгарэць. Што з прадуктаў прывязуць з горада, а што купляць тут, бо аўтакрама разварочаецца амаль каля самых вясніц.

Цікаўлюся, ці не збіраюцца 86-і 84-гадовыя бацькі перабрацца ў горад да дзяцей. Слабая ўжо. Трэба разумець, і дзесяцім цяжка ўвесь час матацца туды-сюды. І адчуваю, якое складанае пытанне закрунула. Ніна Антонаўна кажа, што на сямейным савеце вырашылі: калі толькі застанецца хто адзін, адразу пераедзе да дзяцей. А пакуль разам... «Нам жа найлепей ў сваёй хаце, мы адно каля аднаго і пагаворым, і пасмеемся, а пакуль сваіх какаем — час хутчэй праходзіць», — разважае гаспадыня.

Потым ужо, калі развіталіся з жыхарамі Прылуччыны, старшыня сельскага Савета сказаў, што іх праўнукі — шчаслівыя людзі, у іх перад вачыма такі прыклад узаемаадносін мужа і жонкі, які лепшы за ўсё на свеце на тачай і вучэбныя дапаможнікі. Сяргей Іванавіч гаворыць, што, калі першы раз заехаў да іх на сваёй цяперашняй пасадзе, быў проста ўражаны: «Ну можа, калі ў фільме якім нешта падобнае бачыў. Тут пра іх хоць ты кіно здым. Нават дзіва бярэ, як гэтыя

старыя вясковыя людзі ў найлепшых арыстакратычных традыцыях звяртаюцца адно да аднаго з такой павагай і пяшчотай».

І праўда, калі Міхаіл Міхайлавіч хацеў паправіць жонку, бо яна, ўспамінаючы падзеі, часам блытала даты альбо імёны, ён казаў: «Пачакай, Ніначка, я скажу», і ў голасе ні кроплі раздражнення. Цікава, што яны ні разу за ўсю гутарку не паскардзіліся на свой лёс, альбо на сваё здароўе, хоць і няўзброеным вокам відно, якое яно. Яны, відаць, умеюць так радавацца адно аднаму, што ўсё астатняе падаецца не надта важным.

І яшчэ прыгадалася, як разважаў пра шлюб чалавек з 60-гадовым вопытам

сумеснага жыцця: «Самое галоўнае цаніць і паважаць адно аднаго. Цяпер маладыя не ўмеюць быць стрыманымі, не ўмеюць дараваць. Смеху варта: адно слова можа прывесці да крыўды, нават да разводу. Гэта няправільна. Трэба дзякаваць Богу за тое, што даў у спадарожнікі табе гэтага чалавека, і бачыць у ім самае добрае. Няма такой праблемы, якую не можна было б вырашыць мірным шляхам. А то хочучь, каб дзяржава жылі паміж сабой мірна, а чалавек з чалавекам ужыцца не можа. Павага і разуменне ў сям'і — галоўнае», — лічыць Міхаіл Міхайлавіч.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

yackevich@vziazda.by

ПАЛІТО — НА ЧАТЫРЫ ГАДЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Так, на месяц беларусу неабходна 6 буханак хлеба, 7 батонаў, паўкіло макарон і крыху больш як кіло круп. Бульбы — ажно 10 кілаграмаў. Месячны запас капусты павінен складацца 2,4 кілаграма, морквы і буракоў — па 1,8 кіло, агуркоў і памідораў — па паўтара. З мяса ў рацыёне мусіць пераважаць ялавічына (1,7 кг). Птушкі патрэбна паўтара кілаграма, а свініны — у тры разы менш. У спіс прадуктаў першай неабходнасці ўключаны і каўбасы — па кілаграме на чалавека. У месяц беларусу таксама неабходна пакласці ў карзінку амаль кілаграм свежамарожанай рыбы і 300 грам селідца.

Нормы па «малочцы» наступныя: 5,5 пакета малака, 4,5 кілаграма кефіру ці ёгурту, кіло тварагу і пачак смятаны. Сыру — усяго 200 грамаў. Затое яек — два дзясяткі. Павінны быць у рацыёне і фрукты — 3,3 кілаграма. Што да цукерак, пірожных і зефіру, то месячная норма кандытарскіх вырабаў — паўтара кіла кіло (гэта, напрыклад, торт і пяць шакаладак).

Разгледзім гардэрб. Мужчыне на чатыры гады патрэбны: адна куртка зімняя і адна дзімісезонная, два світары, дзве пары летніх туфляў, два касцюмы. Летняя куртка, чаравікі і спартыўны касцюм мусяць праслужыць тры гады. Штаны і джынсы (іх павінна быць дастаткова па адной пары) мяняем раз на два гады. З кашулямі і майкамі асартымент большы — па чатыры штукі. Стратэгічны запас шкарпэтак — сем пар на год.

А колькі адзення патрэбна жанчыне? Запісвайце: зімняе і дзімісезоннае паліто (новае — толькі праз чатыры гады), пашч, летняя куртка, адны джынсы, дзве спадніцы, дзве сукенкі, дзве блузкі і два світары

(апошнія абнаўляць таксама трэба толькі раз на чатыры гады). Жаночую слабасць да абутку крыху ўлічылі: у спісе неабходнага — боты ўцэпленыя і звычайныя, дзве пары туфляў, дзве — басаножак і адна — красавак. Праўда, хапіць іх павінна на тры-чатыры сезоны. Падлічылі таксама, што на год жанчыне неабходна шэсць калготак і чацвёрта трысоў. І — трымайцеся, дамы — толькі адной сумкі мусіць быць дастаткова на шэсць гадоў.

У спажывецкую карзінку ўключаюць таксама мэбля і тэхніка. Напрыклад, кухонны стол, шафы для посуду і адзення разлічаны на 20 гадоў, а ложка — на дзесці. Праўдзінна машыны, халадзільнік, тэлевізар, пыласос, прас купляем раз на дзесці гадоў. І тэлефон таксама! Цікава, што аднаго парасона па нормах павінна хапіць на 15 гадоў. Ведаць бы, дзе такія выпускаюць...

А яшчэ ў мінімальныя гадавы набор уключаюць 12 праязных, вёсоем паходаў у цырульню і адзін — у фотаатэлье.

Я ніколеды не жыў без хлеба — Хоць крышанчык, ды ў кішэні быў. Ўдосталь мне было зямлі і неба, І ваду з крыніцы ўдосыць піў.

Шчыра хлеба дзяліў я з незнаёмым, Птушкам неба шчодро раздаваў, Да крыніц заўжды ішоў з паклонам, Бедаваў, ды веры не губляў...

Ні пра што ў мінулым не шкадую, Але ўсё аддам, каб толькі зноў, Зноў малым ступіць на сцэжку тую, Дзе з матуляй басанож ішоў.

■ Дзяржава і бізнес

ГРОШЫ ЗА ІНТЭЛЕКТ

Стартавала бізнес-гульня з бясплатнай кансультацыяй падаткавікоў

У Гродне ў гэты чацвер упершыню прайшла інтэлектуальная бізнес-гульня «Куфарызацыя». Каля сотні прадпрыемальнікаў змоглі бясплатна паслухаць лекцыі ад экспертаў, атрымаць кансультацыю ад прадстаўнікоў падатковай інспекцыі і пазмагання ў «Бітве розуму» за круглую суму. Мерапрыемства правяла найбуйнейшая плячоўка аб'яў «Куфар» пры падтрымцы Міністэрства па падатках і зборах і Міністэрства эканомікі.

Праект створаны, каб стымуляваць развіццё малага бізнесу і лічбавай эканомікі ў краіне. У прыватнасці, ён дапаможа прадпрыемальнікам перавесці свой бізнес у анлайн.

«Рынкi і гандлёвыя цэнтры з кожным годам атрымліваюць усё менш трафіку, спажыўцы «міграваюць» у інтэрнэт. Каб «зааставацца ў справе», беларускім прадпрыемальнікам даводзіцца таксама выходзіць у анлайн, — расказвае Ілья ЖУКАВЕЦ, начальнік упраўлення камерцыі і маркетынгу плячоўкі аб'яў «Куфар». — А наш праект падае пакароўкі гайд для пачатку эфектыўнай і легальнай працы ў сёўе».

На гэты раз мерапрыемства прайшло ў новым для рэгіёна фармаце, які сумяшчае адукацыйную частку з бізнес-гульнёй. Квіз, створаны «МазгаБойняй» і «Куфа-

рам», дапамагае прадпрыемальнікам правесці сваю кемліваасць з дапамогай 35 пытанняў пра бізнес, прасоўванне, рэкламу і анлайн-тэхналогіі, а таксама замацаваць атрыманыя ад экспертаў веды ў інтэрактыўнай форме. Усе ўдзельнікі падзеленыя на каманды па 4—6 чалавек, адна з якіх і стала пераможцай вечара. Фіналісты атрымалі 20 тысяч куфаў, якія можна будзе выдаткаваць на прасоўванне свайго бізнесу ў інтэрнэце. Такой сумы, напрыклад, хоціць на тое, каб размяшчаць тавары на «Куфары» на працягу года.

Папярэднічалі квізу выступленні экспертаў бізнес-школы і кансалтынгавых кампаній. Яны падказвалі, як вывесці бізнес у анлайн і атрымаць заказы ў інтэрнэце. Спецыялісты Міністэрства па падатках і зборах дапамагалі разабрацца ў тыпах падаткаў, тэрмінах пляжкоў і дзеючых літогах. Кожны ахвотны змог проста на месцы атрымаць кансультацыю і выбраць аптымальную для яго сістэму падаткаабкладання. Рамеснікі, ІП і прадстаўнікі сярэдняга бізнесу, якія наведлі мерапрыемства, атрымалі не толькі карысныя «лайфхакі», але і рэальную дапамогу ў развіцці сваёй справы. Важна, што ў праекце ўдзельнічаюць прадстаўнікі дзяржорганаў, што дазваляе бізнесу і дзяржаве весці адкрыты дыялог.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@vziazda.by

ФАКТЫ

БЯЗДОМНЫЯ ФІГУРКІ

Брэскі мастак стварыў калекцыю «бомжысткаў»

Незвычайныя фігуркі прыдумаў малады брастаўчанін Ілья Дудараў. У калекцыі — 12 гіпсавых персанажаў-бяздомных. Гэта дабрачынны праект: частка сабраных з продажу «бомжысткаў» грошаў пойдзе на куплю цёплых рэчэй (ваўняных рукавіц і шкарпэтак) для людзей, што жывуць на вуліцы.

Для кожнай фігуркі мастак прыдумаў невялікую гісторыю. Бора, напрыклад, у маладосці лічыўся інтэлектуалам. Але знешняе падабенства

ПАДЗЕІ

БАНКАМАТ ДЛЯ НЕВІДУШЧЫХ

У Гомелі запрацаваў банкамат для невідучых карыстальнікаў і слабабачучых людзей, абсталяваны спецыяльным маўленчым інфарматарам.

«Карыстацца банкаматам могуць усе ахвотныя — прылада вонкава нічым не адрозніваецца ад іншых, — растлумачыў начальнік аддзела банкаўскіх плацежных картат філіяла №300 Гомельскага абласнога ўпраўлення Беларускага Аляксея ДАЛІКАТНЫ. — Спецыяльна для слабабачучых людзей усталяваны чорна-белы экран з больш буйным памерам шрыфту. Для невідучых прадугледжана спецыяльнае гняздо для падключэння навушнікаў.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

БАНКАМАТ ДЛЯ НЕВІДУШЧЫХ

У Гомелі запрацаваў банкамат для невідучых карыстальнікаў і слабабачучых людзей, абсталяваны спецыяльным маўленчым інфарматарам.

«Карыстацца банкаматам могуць усе ахвотныя — прылада вонкава нічым не адрозніваецца ад іншых, — растлумачыў начальнік аддзела банкаўскіх плацежных картат філіяла №300 Гомельскага абласнога ўпраўлення Беларускага Аляксея ДАЛІКАТНЫ. — Спецыяльна для слабабачучых людзей усталяваны чорна-белы экран з больш буйным памерам шрыфту. Для невідучых прадугледжана спецыяльнае гняздо для падключэння навушнікаў.

НАВІНЫ

Усе аперацыі: зняцце наяўных, прагляд балансу і выліску з рахунку пакароўка агучvae аудыягйд».

Гэта першы банкамат для невідучых і слабабачучых, усталяваны ў Гомелі і вобласці па сацыяльным праекце стварэння безбар'ернага асяроддзя. Па словах кіраўніцтва Беларускага, пасля аналізу запатрабаванасці падобных прылад банк будзе разглядаць матэзагоднасць іх устаноўкі ў іншых раёнах горада і вобласці. У найбліжэйшай перспектыве плануецца з'яўленне падобных прылад у Жлобіне і Рэчыцы.

Сяргей КУРКАЧ.

«КІНУЎ» КРЭДЫТОРАЎ

Дырэктар гродзенскай фірмы стварыў новую структуру, каб не аддаваць даўгі.

Кіраўнік прыватнага прадпрыемства па выпуску металічных канструкцый разам са сваімі заснавальнікамі вырашыў абхітрыць крэдытараў. Свае сродкі на суму каля 80 тыс. рублёў яны перадалі па накладной іншаму суб'екту гаспадарання, прасцей кажучы, стварылі новую «чыстую» фірму, а ўсе крэдытныя абавязкі пакінулі на рахунок асноўнага прадпрыемства. Такім чынам, усе 24 крэдытары засталіся са значнымі стратамі. Аб гэтым паведаміў намеснік начальніка Дэпартамента фінансавых раследаванняў КДК па Гродзенскай вобласці Аляксандр Траяноўскі. За гэту дзейнасць кіраўніцтва прыватнага прадпрыемства прыцягнута да адказнасці, узбуджана крымінальная справа.

Маргарыта УШКЕВІЧ.